

Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algıları “Kırıkkale Üniversitesi Örneği”

Metin ELKATMIŞ
Kırıkkale Üniversitesi
metinelkatmis@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6132-8865

Mutluhan TANIK
Bağımsız Araştırmacı
mutlu76@windowslive.com
ORCID ID: 0000-0002-6566-5236

Araştırma Makalesi	DOI: 10.31592/aeusbed.1030963
Geliş Tarihi: 01.12.2021	Revize Tarihi: 07.03.2022
	Kabul Tarihi: 17.03.2022

Atf Bilgisi

Elkatmış, M. ve Tanık, M. (2022). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları “Kırıkkale Üniversitesi örneği”. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 219-238.

ÖZ

Eğitimin tarihi insanlığın tarihi kadar eskiye dayansa da uzaktan eğitim olgusu oldukça yeni bir uygulamadır. Yaşanılan pandemi süreciyle birlikte kitlesel olarak uygulama imkânı doğmuştur. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için çalışma nitel veri toplama teknikleri içerisinde yer alan, olgu bilim tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2019-2020 öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesinde öğrenim gören lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verileri “uzaktan eğitim” kavramına yönelik algıları ortaya çıkarmak için boşluk doldurmayı gerektiren ve tek sorudan oluşan bir formla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılarak elde edilen veriler yüzde ve frekans değerleri alınarak tablolar halinde verilmiştir. Buna göre çalışmada, 180 öğrenci uzaktan eğitim kavramına ilişkin 145 geçerli metafor üretmiştir. Üretilen metaforların %70 gibi büyük bir çoğunluğunun olumsuz ifadeler olduğu saptanmıştır. Geliştirilen metaforların 8 kategoriye dağıldığı bu kategorilerden en fazla metaforu kapsayanın “Gereklilik Olan Uzaktan Eğitim”, en az metafor çeşidine sahip olanın ise “Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim” kategorisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, uzaktan eğitim, metafor, algı.

Metaphorical Perceptions of University Students on Distance Education “The Sample of Kırıkkale University”

ABSTRACT

Although the history of education is as old as the history of humanity, the phenomenon of distance education is a fairly new practice. With the pandemic process, the possibility of mass application has emerged. In this study, it is aimed to determine the perceptions of university students about the concept of distance education through metaphors. In order to achieve this aim, the study was carried out using the phenomenology technique, which is one of the qualitative data collection techniques. The universe of the research consists of undergraduate students studying at Kırıkkale University in the 2019-2020 academic year. The research data were collected with a form consisting of a single question, which requires filling in the blanks in order to reveal the perceptions about the concept of "distance education". In the analysis of the data, the data obtained by using the descriptive analysis technique are given in tables by taking the percentage and frequency values. Accordingly, in the study, 180 students produced 145 valid metaphors for the concept of distance education. It was determined that 70% of the metaphors produced were negative expressions. It was concluded that among these categories, in which the developed metaphors were distributed into 8 categories, the category containing the most metaphors was "Required Distance Education", and the one with the least metaphor type was "Inefficient Distance Education" category.

Keywords: University, distance education, metaphor, perception.

Giriş

İnsanlık tarihi boyunca pek çok felaketlere maruz kalmıştır. Kriz ya da felaketlere yol açan etkenlerden birisi de pandemidir. Pandemi bir hastalığın bir kıtada veya birkaç ülkede aynı anda yaygın olarak görülmesidir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2020). 2019 yılının Aralık ayında ilk olarak Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 virüsü de modern zamanda karşılaşılan en büyük kriz

ve sorun olarak kayıtlara geçmiştir. COVID-19 virüsünün hızlı yayılması ve yoğun ölümlere sebep olması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization [WHO]) tarafından 11 Mart 2020 tarihinde tüm dünyada küresel pandemi ilan edilmiştir. Pandemi süreci dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sosyal, kültürel, ekonomik yaşamı değiştirmiş hayatın diğer alanlarında olduğu gibi eğitim üzerinde de derin etkiler bırakmıştır (WHO, 2020).

Salgın sebebiyle çoğu ülkede okulların geçici olarak kapatılması kararı alınmıştır. Okulların geçici olarak kapatılmasıyla birlikte dünyada yaklaşık 1.6 milyar öğrencinin eğitimi sekteye uğramıştır (Miks ve McIlwaine, 2020). Salgın hastalık orijinli vaka sayılarının Türkiye’de de süratle artması eğitim kurumlarının geçici olarak kapatılmasını beraberinde getirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının 2019 verilerine göre Türkiye’de ilk, orta ve lise kademelerinde eğitim gören yaklaşık 18 milyon öğrenci bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında 18 milyon gibi büyük bir kitlenin okul yaşamına zorunlu olarak ara verilmesi anlamına gelmektedir. Ancak öğrencilerin pandemiden dolayı okuldan uzak kalmaları eğitimden uzak kalmaları anlamına da gelmemektedir. Dünyanın çoğu ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de okuldan uzak kalan öğrencilerin eğitimlerinin devam etmesi için teknolojiden faydalanarak eğitim faaliyetlerine uzaktan devam edilmeye çalışılmıştır. Acil önlem paketi kapsamında uzaktan eğitim ülke genelinde yaygın olarak kullanılan en önemli durum haline gelmiştir (Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015; Sarı ve Nayır, 2020; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO]), 2020a).

Uzaktan eğitim; televizyon, tablet, bilgisayar gibi araçların kullanılmasıyla fiziki etkileşimin olmadığı öğretim faaliyetidir. Dünyada üç asır önce kullanılmaya başlanan uzaktan eğitim Türkiye’de iki asırdır uygulanan bir yöntemdir (Bozkurt, 2017; Bozkurt, 2020). Uzaktan eğitim daha ayrıntılı ele alındığında geçmiş yıllarda dijital araçların dışında mektup, radyo, kitap, gazete gibi araçlarla da yürütüldüğü anlaşılmaktadır (Clark, 2020; Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir ve Bayraktar, 2020). Daha önceki yıllarda birçok personelin mektup aracılığıyla (yazışarak) eğitildiği ancak zamanla teknolojiye göre şekillenerek mektubun dışından görsel ve işitsel duylara hitap eden radyo ve televizyonlar aracılığıyla yapılmaya başlanmıştır. 1996 yılına gelindiğinde ise Bilkent Üniversitesi’nde video konferans sistemi ile Amerika Birleşik Devletleri’nden (ABD) dersler vermeye başlanmıştır (Bozkurt, 2017). Bilişim sistemlerinin gelişmesiyle de uzaktan eğitimin hem sunulduğu ortamların çeşitlenmesine hem de yaygın olarak kullanılmasına sebep olmaktadır.

Uzaktan eğitim modellerinin temel amacı büyük kitlelerin gerekli eğitimleri mekân ve zaman engeline takılmadan almasıdır. Zaman ve mekân sınırlamasının olmaması, eğitimi alacak olan kişiye pek çok fırsat sunmakta, bireylerin ihtiyaç duydukları eğitimi almalarını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca uzaktan eğitim, konuların pekiştirilmesi ve daha iyi anlaşılması bakımından bireylere birden fazla tekrar imkânı sunmaktadır (Dinçer, 2006). Fakat uzaktan eğitim beraberinde birçok zorluk ve kısıtlamaları da gündeme getirmektedir. Bu zorluklar hem dersin yürütülmesinden sorumlu olan eğitimciler tarafından hem de öğrenciler tarafından hissedilmekte ve eğitime olumsuz bir şekilde yansımaktadır. Ders esnasında yaşanan teknik sorunlar uzaktan eğitimin en büyük sınırlılıklarından birisidir. Ayrıca uzaktan eğitim bireylerin sosyal becerilerini geliştirmekte yetersiz kalmakta, temel dil becerilerinin kullanımı açısından da bir takım olumsuzlukları barındırmaktadır (Elcil ve Şahiner, 2014; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015; Karakuş vd., 2020). Bozkurt (2020) pandemi nedeniyle yürütülen uzaktan eğitimi barındırdığı sorunlardan dolayı “acil uzaktan eğitim” olarak tanımlamaktadır. Daniel (2020) ise pek çok kurumun uzaktan eğitime dair alt yapı, plan ve hazırlıklarının olduğunu ancak sistemin tam olarak oturmadığını ifade etmiştir. Benzer olarak pek çok eğitimcide tam olarak oturmayan sistemin beraberinde eksikliklere neden olduğunu ileri sürmüşlerdir. Kuşkusuz uzaktan eğitime ilişkin aksaklıkların, eksikliklerin neler olduğunun bilinmesi söz konusu eğitime maruz kalan kimselerin görüşleriyle belirlenebilir. Bu aynı zamanda uzaktan eğitimin niteliğini de belirleyecek önemli bir faktördür. Öğrenci düşüncelerinin belirlenmesinin de farklı yolları mevcuttur. Bunlardan birisi de metaforlardır.

Metaforlar kullanışlı öğretim aracı olmalarının yanı sıra aynı zamanda kullanışlı ölçme aracı olarak da bilinmektedir. Metafor insanların kendilerini ifade etmelerinde tercih ettikleri yöntemlerin başında gelmektedir (Draaisma, 2007). Metafor, herhangi bir kavram ya da olgunun bilinen kavram

veya nesnelere hareketle benzetmeler kullanarak tanımlanmasıdır (Levine, 2005). Taş (2007) bireylerin metafor sayesinde bilinmeyen durumları bilinen durumlarla anlatabileceklerini ifade etmiştir. Ayrıca metaforlar, bireylerin herhangi bir durum ya da kavram hakkındaki algısını da yansıtabilir. Bu duruma ise metaforik algı denilmektedir.

Metaforik algı bir süreç olarak ele alınmaktadır. Esasında açıklanacak veya tanımlanacak olan kavram ya da durumla benzetimler yaparak açıklanması metaforlar sayesinde gerçekleşmektedir (Sezer, 2003). Araştırmacı tarafından analizi yapılacak olgu, durum ya da kavram hakkında örnek metaforlar üretilerek, açıklaması beklenen hedef kitleye sunulur. Hedef kitlede bulunan bireyler ise ürettikleri metaforu ve gerekçeleri ile belirterek üzerinde çalışılan kavram, olgu ya da duruma ilişkin görüşlerini yansıtır (Dayı, Açıköz ve Elçi, 2020).

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde uzaktan eğitime ilişkin metaforik algı aracılığıyla farklı gruplara yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Atik (2020), Bozkurt (2020), Çivril, Aruğaslan ve Özyayın Özkara (2018), Kaleli Yılmaz ve Güven (2015), Yılmaz ve Güven (2021) üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlerken metaforlardan faydalanmışlardır. Ayrıca uzaktan eğitime ilişkin metaforlar aracılığıyla yapılan araştırmaların daha çok üniversite öğrencileri üzerinden yapıldığı görülmektedir. Şahin İzmirli ve Mısırlı (2018) ise araştırmalarında öğretim elamanlarının uzaktan eğitime yönelik görüşlerini metaforlar aracılığıyla belirlemeye çalışmışlardır. Cantürk ve Cantürk, (2021) ise yaptıkları aynı kapsamdaki çalışmayı öğretmenler üzerinden gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca literatür incelendiğinde ise konuyla ilgili çok sayıda araştırmanın olduğu da görülmüştür.

En yaygın tarifle metaforik yaklaşım bilinmeyi bilinen bir kavramla benzeterek ifade etmektir. Uzaktan eğitim kavramı da gerek gündelik dilde gerekse literatürde sanal eğitim, açık öğretim, çevrimiçi eğitim online eğitim gibi kavramlarla eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Bu açıdan başta kavramın neliği konusunda birbirinden farklı söylemlerin olması zihinsel bir karmaşaya sebep olabilmektedir. Öte yandan ilgili literatürde yüz yüze eğitimin alternatif olarak (Karpenko, 2008; Akt. Toker Gökçe, 2008) sunulagelmeside sözkonusu eğitimin ne ve nasıl olduğuna ilişkin belirsizlikler taşıdığı düşünülmektedir. Ne var ki yaşanan pandemi sürecinde tüm eğitim kademesinin uzunca bir süre uzaktan eğitimle yürütülmesi literatürde çizilen idelalin karşısında nasıl bir etki ettiğini göstermesi bakımından önemli bir fırsat olarak görülmelidir. Bu bağlamda uzaktan eğitimin üniversite öğrencilerinin zihin dünyalarında nasıl bir yer edindiğinin belirlenmesi önemli bir çaba olarak değerlendirilmelidir. Bu çalışmada da söz konusu kavrama ilişkin görüş ve düşünceler metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Diğer taraftan elde edilecek bulgular uzaktan eğitim kavramına yönelik algıları ortaya çıkarmasının yanısıra ilgili eğitime verilen başarı notu anlamına da gelecektir. Literatürde uzaktan eğitime ilişkin metaforik çalışmalar sınırlı da olsa farklı kademelerde bulunmakla birlikte fiilen bu uygulamayı deneyimlemiş öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmediği görülmektedir. Pandemi sürecinde elde edilen deneyimlerden hareketle oluşturulacak görüşlerin özellikle uzaktan öğrenim gören üniversite gençliği tarafından ortaya konması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin ürettikleri metaforların öğrencilerin cinsiyetlerine ve metaforların olumlu/olumsuz özelliklerine göre dağılımları nasıldır?
- Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kategoriler altında toplanmıştır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olan olgu bilim hayatımızda karşılaştığımız fakat detaylı bilgi sahibi olmadığımız ya da üzerine çokça düşünmediğimiz durum veya olayları derinlemesine inceleme fırsatı sunan çalışma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Olgu bilim çalışmalarında olguların sahip olduğu yapısı kişi veya grupların fikirlerinden yararlanılarak yorumlanmaya çalışılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Genel olarak uzaktan eğitim bilgisayar ve internet teknolojileri aracılığıyla gerçekleştiği bilinen ancak üzerinde daha fazla düşünülmeyen, nasıl olduğuna ilişkin bilgi ve deneyimlerin sınırlı olduğu varsayımıyla söz konusu eğitim türüne ilişkin görüş ve düşünceler olgu bilim deseni aracılığıyla toplanması yoluna gidilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören 180 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma yapılan konuya dair daha kapsamlı bilgi alınması sebebiyle amaçlı örneklem yöntemlerinden "kolay ulaşılabilir durum örnekleme" ile "maksimum çeşitlilik örnekleme" tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışmanın kolay ve hızlı bir biçimde gerçekleştirilmesi adına örneklem, araştırmacının görev yaptığı kurumdan seçilmiştir. Ayrıca katılımcıların uzaktan eğitim deneyimi yaşamış olmaları ile farklı fakültelerden olmalarında probleme taraf olacakların çeşitliliğini maksimum düzeyde yansıtması için tercih edilmiştir. Buna göre örnekleme oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerinin frekans ve yüzdeler dağılımları aşağıda Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Çalışma Grubu Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	122	67.78
	Erkek	58	32.22
Toplam		180	100
		<i>f</i>	%
Fakülte	Eğitim Fakültesi	52	28.89
	Fen Edebiyat Fakültesi	51	28.33
	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	24	13.33
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	18	10.00
	Hukuk Fakültesi	8	4.44
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	6	3.33
	İslami İlimler Fakültesi	6	3.33
	Tıp Fakültesi	5	2.78
	Veteriner Fakültesi	4	2.22
	Güzel Sanatlar Fakültesi	3	1.67
	Spor Bilimleri Fakültesi	3	1.67
	Toplam		180

Tablo 1 incelendiğine araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin ağırlıklı olarak Eğitim ve Fen Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin 122'si kadın (%67.78) iken 58 tanesinin (%32.22) ise erkek olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan öğrencilerin "uzaktan eğitim" kavramının yönelik algılarını ortaya çıkarmak için açık uçlu anket formu kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında kullanılan form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde katılımcıların cinsiyet ve öğrenim gördükleri fakülte durumlarını betimleyen sorular yer alırken ikinci bölümde ise uzaktan eğitime ilişkin üretilen

metaforların ortaya çıkarılması amacıyla “Bence uzaktan eğitim ..... gibidir/ benzer; Çünkü .....” cümlesi yer almaktadır. Öğrencilerin geliştirdikleri metaforları bu kalıp cümleye göre vermeleri gerektiği belirtilmiştir. Verilerin toplanması için kullanılan kalıp cümledeki “gibi” ifadesi benzetme yapılması için, “çünkü” ifadesi ise benzetmeye dair gerekçenin açıklamasına yöneliktir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya Kırıkkale Üniversitesi’nden 11 farklı fakültede öğrenim gören toplam 180 öğrenci katılmıştır. Verilerin toplanması için oluşturulan formlar elektronik ortamda öğrencilerle paylaşılmış ve öğrencilere yönelik gerekli bilgilendirme yazılı olarak yapılmıştır. Ayrıca öğrencilerden ilgili kavrama yönelik bir tane metafor üretmelerinin yeterli olacağı bildirilmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına ilişkin yazılı olarak ürettikleri 145 tane geçerli metafor değerlendirmeye alınmıştır. Daha sonra ise öğrencilerin geliştirdiği metaforları temsil eden öğrenci sayısı (*f*) ve yüzdesi (%) hesaplanarak tablo halinde getirilmiştir. Araştırma amacına uygun olmayan (benzetme veya açıklama kısmının eksik olmasından dolayı) metaforlar çıkarılarak değerlendirme kapsamına dâhil edilmemiştir. Kalan diğer metaforlar ise numaralandırılarak listelenmiştir.

Bilimsel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik çalışmanın niteliğini belirleyen en önemli unsur olarak değerlendirilir. Lincoln ve Guba (1985) ise nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamanın dört şekilde olduğunu belirtmişlerdir. Bunlar iç geçerlik yerine inandırıcılık, dış geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenilirlik yerine tutarlık, dış güvenilirlik yerine ise teyit edilebilirlik kavramları ile açıklanmıştır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu kapsamda eldeki araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik yapılanlar kısaca şöyle özetlenebilir; İnandırıcılığı artırmak (iç geçerliği) amacıyla veriler üç farklı uzman tarafından analiz edilmiştir. Aktarılabilirliği (dış geçerlik) sağlamak için araştırma sürecinin aşamaları katılımcılara ayrıntılı olarak verilmiştir. Tutarlılığı (iç güvenilirlik) artırmak için veri toplama araçları ve analiz süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik) için ise çalışma süresince elde edilen veriler, görüşme dökümleri ve kodlamalara ilişkin tüm veriler araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır.

Araştırma Etiği

Araştırma verilerinin toplanma süreci, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’nun 08.02.2021 tarihli 01 numaralı oturumunda alınan karar ile başlatılmış, süreç boyunca etik ilkelere uygun şekilde hareket edilmiştir.

Bulgular

Üniversite öğrencilerinin “uzaktan eğitime” ilişkin algılarına yönelik ürettikleri metaforlar ve metaforların sahip olduğu frekans değeri kapsamlı bir şekilde tablolaştırılmıştır. Tablo 2’de öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve sıklık değerleri verilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Kavramına İlişkin Metaforlarının Genel Dağılımını

No	f	No	f	No	f			
1	Meyve Vermeyen Ağaç	6	50	Mekân Değiştirmek	1	99	Boş Kap	1
2	Televizyon Programı	5	51	Hazine Sandığı	1	100	Aranan Aşçı	1
3	Güneş	4	52	Fanustaki Çiçek	1	101	Su Vermek	1
4	Bilgisayar Oyunu	4	53	Bozuk Televizyon	1	102	Sistem	1
5	Cankurtaran	3	54	Tekerlekli Sandalye	1	103	Televizyon	1
6	Sabır Taşı	2	55	Uzaktan Sevmek	1	104	Yapay Çiçek	1
7	Yapraksız Ağaç	2	56	Kısıtlı Bir Okul	1	105	Lirik Şiir	1
8	Boş Şişe	2	57	Gri Bir Renk	1	106	Sırat Köprüsü	1
9	Çalar Saat	2	58	Okulun Eve Gelmesi	1	107	Rüya	1
10	Yedek Lastik	2	59	Kırık Kova	1	108	Demokrasi	1
11	Cansız Çiçek	2	60	Dumanlı Tepe	1	109	Devre	1

12	Nefes	2	61	Uzaktan Bakmak	1	110	İlaç	1
13	Kapı	2	62	Televizyon İzlemek	1	111	Prototip	1
14	Tuzsuz Yemek	2	63	Yemek Yapmak	1	112	Elektrik	1
15	Uçak	2	64	Elek İle Su Taşımak	1	113	Sorumluluk	1
16	Mum	2	65	Yabancı Dil	1	114	Işık	1
17	Pencere	2	66	Spor Yapmak	1	115	Zenginlik	1
18	Mecburiyet	2	67	Kalem Kutusu	1	116	Harita	1
19	Fasulyenin Pamukta Yetişi	2	68	Yaramaz Çocuk	1	117	Duvar	1
20	Delik Kovayla Su Taşımak	2	69	Hesap Makinesi	1	118	Ahtapot	1
21	Buzlu Cam	2	70	Kan Emici Böcek	1	119	Ağrı Kesici	1
22	Açlık ve Susuzluk	2	71	Deplasmanda Maç	1	120	Buzlu Yol	1
23	Araba	2	72	Pamuk Şeker	1	121	Kutu	1
24	Kitaplardan Uyarlanan Filmler	1	73	Uzaktaki Araba	1	122	Ağaç	1
25	Eski Model Bilgisayar	1	74	Yanlış Verilen Karar	1	123	Bulanık Su	1
26	Kapısı Belli Olmayan Anahtar	1	75	Okunmamış Kitap	1	124	Kitap	1
27	Kumandayla Araba Yarıştırmak	1	76	Temelsiz Bina	1	125	Yolun Sonu	1
28	Kumanda İle Araba Sürmek	1	77	İnternetsiz Telefon	1	126	YouTube	1
29	Azı Yarar Çoğu Zarar	1	78	Parlayan Yıldız	1	127	Hayal Etmek	1
30	Annesiz Büyüyen Çocuk	1	79	Ruhsuz Beden	1	128	Köprü	1
31	Ayakkabı Çekeceği	1	80	Temel İhtiyaç	1	129	Kumanda	1
32	Sokağa Bırakılan Mama Kabı	1	81	Kelebek Etkisi	1	130	Benzin	1
33	Bilgisayar Sunumu	1	82	Akvaryumdaki Balık	1	131	Şans	1
34	Mektupla İletişim Kurmak	1	83	Sessiz Sinema	1	132	Keçiboynuzu	1
35	İmkânsızlığı Başarmak	1	84	Karışık Turşu	1	133	Su	1
36	Dar Gün Eşyası	1	85	Halüsinasyon	1	134	Telefon	1
37	Parfüm Kokusu	1	86	Ağustos Böceği	1	135	Çiçek	1
38	Matematik Ders Kitabı	1	87	Araba Çekicisi	1	136	Saat	1
39	Patlak Topu Şişirmek	1	88	Gençliğe Özlem	1	137	Koşu Bandı	1
40	Karadan Gemi Yürütmek	1	89	Murphy Kanunları	1	138	Buzdolabı	1
41	Hızlandırılmış Eğitim	1	90	Elektronik Kitap	1	139	Çınar	1
42	Uzak Mesafe İlişkisi	1	91	Çıkmaz Sokak	1	140	Arı	1
43	Boşa Çekilen Kürek	1	92	Sanal Oyun	1	141	Çevirmen	1
44	Sonsuz Bilimin Olduğu Kitap	1	93	Hazıra Konmak	1	142	Altın	1
45	Mum Alevinde Su Kaynatmak	1	94	Hazır Yiyecek	1	143	Kara Kutu	1
46	Manzarayı Pencereden Seyretmek	1	95	Not Defteri	1	144	Gökyüzü	1
47	Fanusta Büyüyen Çocuk	1	96	Aya Bakmak	1	145	Yara Bandı	1
48	Zoraki Yenen Yemek	1	97	Pişmemiş Yemek	1			
49	Karda Kulaç Atmak	1	98	Yapay Zekâ	1			
Toplam						f: 180		

Tablo 2 incelendiğinde çalışma kapsamında toplam 180 öğrenci uzaktan eğitim kavramına ilişkin 145 geçerli metafor ürettiği görülmektedir. Üretilen metaforların sayıları araştırmaya katılan öğrencilerin mevcuduyla kıyaslandığında öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına yönelik anlam dünyalarının geniş olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin oluşturduğu metaforlara bakıldığında “uzaktan eğitim” kavramına ilişkin en fazla benzetmenin “*Meyve Vermeyen Ağaç (6), Televizyon Programı (5), Bilgisayar Oyunu (4), Güneş (4) ve Cankurtaran (3)*” kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Bu metaforların dışında uzaktan eğitime yönelik tanımın 16 kavram üzerinden “*sabır taşı, yapraksız ağaç, boş şişe, çalar saat, yedek lastik, cansız çiçek, nefes, kapı, tuzsuz yemek, uçak, mum, pencere, mecburiyet, fasulyenin pamukta pişmesi, delik kova ile su taşımak ve buzlu cam*” ikiye kez yapıldığı anlaşılmaktadır. Geriye kalan metaforlar ise birkez kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına ilişkin ürettikleri metaforların çoğunlukla yakın çevrelerindeki kavramlar üzerinden yapıldığı dikkat çekmektedir. Ayrıca aşağıdaki tabloda ise (Tablo 3) üretilen metaforların gerekçelerinden hareketle olumlu ve olumsuz dağılımları verilmiştir.

Tablo 3
Metaforların Olumlu ve Olumsuz Dağılımları

	Cinsiyete Göre Toplam	Genel Toplam	
		f	%
Olumlu	Kadın	30	16.67
	Erkek	24	13.33
Olumsuz	Kadın	92	51.11
	Erkek	34	18.89
Toplam		180	100

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin ürettikleri metaforların büyük çoğunluğunun olumsuz ifadeler içerdiği anlaşılmaktadır. 54 öğrenci (%30,0) metaforlarında olumlu ifadeler kullanırken, 126 öğrencinin (%70,0) ise olumsuz ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar cinsiyetlerine göre ele alındığında; kadın öğrencilerin 30 tanesi (%24,6) olumlu tutum sergilerken, 92 tanesinin (%75,4) ise olumsuz tutum sergilediği anlaşılmaktadır. Erkek öğrencilerin ise 24 tanesinin (%41,4) olumlu, 34 tanesinin (%58,6) ise olumsuz görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4
Uzaktan Eğitim Kavramına Yönelik Metaforlarının Kategorik Dağılımını Gösteren Sonuçlar

Kategoriler	Metaforlar	f	%
Gereklilik Olan Uzaktan Eğitim	Güneş(4); Cankurtaran(3); Elektrik; Benzin; Ayakkabı Çekeceği; Işık; Spor Yapmak; Duvar; Dar Gün Eşyası; Azı Yarar Çoğu Zarar; Aranan Aş; Araba Çekicisi; Kalem Kutusu; Araba(2); İlaç; Uçak(2); Sokağa Bırakılan Mama Kabı; Temel İhtiyaç; Nefes(2); Açlık ve Susuzluk(2); Su Vermek; Su; Hazıra Konmak; Arı; Ahtapot; Sonsuz Bilimin Olduğu Kitap; Hazine Sandığı; Zenginlik; Parlayan Yıldız; Okulun Eve Gelmesi; Keçiboynuzu	31	21.38
Gerçekten ve Duygudan Uzak Olan Uzaktan Eğitim	Akvaryumdaki Balık; Hazır Yiyecek; Manzarayı Pencereden Seyretmek; Karda Kulaç Atmak; Cansız Çiçek(2); Fanustaki Çiçek; Halüsinasyon; Sanal Oyun; Rüya; Hayal Etmek; Yapay Çiçek; Buzdolabı; Parfüm Kokusu; Kumandayla Araba Yarıştırmak; Fanusta Büyüyen Çocuk; Mektupla İletişim Kurmak; Annesiz Büyüyen Çocuk; Ruhsuz Beden; Yapay Zekâ; Kitap; Zoraki Yenen Yemek; Mecburiyet(2); Çalar Saat(2)	23	15.86
Sınırları Olan Uzaktan Eğitim	Buzlu Cam(2); Elektronik Kitap; Fasulyenin Pamukta Yetiştirilmesi(2); Kumanda İle Araba Sürmek; Tekerlekli Sandalye; Kitaplardan Uyarlanan Filmler; Dumanlı Tepe; Buzlu Yol; Kısıtlı Bir Okul; Mum(2); Lirik Şiir; Sorumluluk; Kumanda; Uzaktaki Araba; Köprü; Kapı(2); Pencere(2); Yedek Lastik(2); Saat; Ağrı Kesici;	20	13.79
Boşa Uğraş Olan Uzaktan Eğitim	Bilgisayar Oyunu(4); Telefon; Kan Emici Böcek; Kelebek Etkisi; Sistem; Çınar; Mekân Değiştirmek; YouTube; Televizyon İzlemek; Televizyon Programı(5); Televizyon; Karadan Gemi Yürütmek; Patlak Topu Şişirmek; Elek İle Su Taşımak; Çıkmaz Sokak; Yolun Sonu; Bozuk Televizyon; Kırık Kova; Ağustos Böceği; Yanlış Verilen Karar	20	13.79
Eksikler Barındıran Uzaktan Eğitim	Pişmemiş Yemek; Boş Kap; Sessiz Sinema; Tuzsuz Yemek(2); Yapırsız Ağaç(2); Boş Şişe(2); İnternetsiz Telefon; Koşu Bandı; Temelsiz Bina; Prototip; Demokrasi; Hızlandırılmış Eğitim; Uzaktan Bakmak; Gençliğe Özlem; Uzak Mesafe İlişkisi; Deplasmanda Maç; Uzaktan Sevmek; Aya Bakmak	18	12.41
Bilinmezlik Barındıran Uzaktan Eğitim	Okunmamış Kitap; Gri Bir Renk; Hesap Makinesi; Not Defteri; Şans; Çevirmen; Kara Kutu; Gökyüzü; Yabancı Dil; Kapısı Belli Olmayan Anahtar; Bulanık Su; Kutu; Sabır Taşı(2); Altın; Karışık Turşu	15	10.34
Uğraş gerektiren Uzaktan Eğitim	İmkânsızlığı Başarmak; Matematik Ders Kitabı; Harita; Sırat Köprüsü; Bilgisayar Sunumu; Yaramaz Çocuk; Çiçek; Ağaç; Yemek Yapmak; Devre; Pamuk Şeker	11	7.59
Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim	Boşa Çekilen Kürek; Delik Kovayla Su Taşımak(2); Meyve Vermeyen Ağaç(6); Eski Model Bilgisayar; Mum Alevinde Su Kaynatmak; Yara Bandı; Murphy Kanunları	7	4.83
Toplam		145	100

Tablo 4 incelendiğinde “uzaktan eğitime” yönelik üretilen metaforların 8 kategoriye dağıldığı görülmektedir. Bu kategorilerden en fazla metaforu kapsayan “Gereklilik Olan Uzaktan Eğitim”, en az metafor çeşidine sahip olan ise “Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim” kategorisidir. Buna göre her bir kategori aşağıda özetlenmiştir;

Kategori-1 (Gereklilik Olarak Uzaktan Eğitim)

“Gereklilik Olarak Uzaktan Eğitim” kategorisine yönelik 40 öğrenci tarafından 31 (%21,4) farklı metafor üretilmiştir. Bu kategoride bulunan “Güneş” 4 kez; “Cankurtaran” 3 kez; “Nefes, Açlık ve Susuzluk, Araba ve Uçak” ise 2’şer kez kullanılmıştır. Geriye kalan “Elektrik, Benzin, Ayakkabı Çekeceği, Işık, Spor Yapmak, Duvar, Dar Gün Eşyası, Azı Yarar Çoğu Zarar, Aranan Aşı, Araba Çekicisi, Kalem Kutusu, İlaç, Sokağa Bırakılan Mama Kabı; Temel İhtiyaç; Su Vermek; Su; Hazıra Konmak; Arı; Ahtapot; Sonsuz Bilimin Olduğu Kitap; Hazine Sandığı; Zenginlik; Parlayan Yıldız; Okulun Eve Gelmesi; Keçiboyunuzu” gibi 25 metafor ise 1’er kez kullanılmıştır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö3: Bence uzaktan eğitim “araba çekicisi” gibidir; Çünkü arıza yapan veya bozulan bir şekilde arabanın yoluna devam etmesi gereklidir.

Ö12: Bence uzaktan eğitim “güneş” gibidir; Çünkü güneş gibi yeşertti umutlarımızı.

Kategori-2 (Gerçekten ve Duygudan Uzak Olan Uzaktan Eğitim)

Araştırmanın bu kategorisinde 26 öğrenci tarafından üretilen 23 (%15,9) farklı metafor yer almaktadır. “Gerçekten Uzak Olan Uzaktan Eğitim” kategorisinde bulunan metaforlardan “Cansız Çiçek, Mecburiyet ve Çalar Saat” ikişer kez, geriye kalan 20 metafor ise “Akvaryumdaki Balık, Hazır Yiyecek, Manzarayı Pencereden Seyretmek, Karda Kulaç Atmak, Fanustaki Çiçek, Halüsinasyon, Sanal Oyun, Rüya, Hayal Etmek, Yapay Çiçek, Buzdolabı, Parfüm Kokusu, Kumandayla Araba Yarıştırmak, Fanusta Büyüyen Çocuk, Mektupla İletişim Kurmak, Annesiz Büyüyen Çocuk, Ruhsuz Beden, Yapay Zekâ, Kitap, Zoraki Yenen Yemek” birer kez kullanılmıştır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö95: Bence uzaktan eğitim “ruhsuz beden” gibidir; Çünkü her ne kadar ders işlense de gerçek ortamın yerini asla veremez.

Ö126: Bence uzaktan eğitim “cam fanustaki çiçek” gibidir; Çünkü cam fanustaki çiçeğe dokunamayız, onu koklayamayız, sulayamayız.

Kategori-3 (Sınırları Olan Uzaktan Eğitim)

“Sınırları olan uzaktan eğitim” kategorisinde 26 öğrenci tarafından üretilen 20 farklı metafor yer almaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlar şöyledir: “Buzlu Cam, Fasulyenin Pamukta Yetiştirmesi, Mum, Kapı, Pencere, Yedek Lastik” 2’şer kez; geriye kalan 14 metafor ise “Elektronik Kitap, Kumanda İle Araba Sürmek, Tekerlekli Sandalye, Kitaplardan Uyarlanan Filmler, Dumanlı Tepe, Buzlu Yol, Kısıtlı Bir Okul, Lirik Şiir, Sorumluluk, Kumanda, Uzaktaki Araba, Köprü, Saat, Ağrı Kesici” 1’er kez kullanılmıştır. Araştırmada en fazla metafor çeşidinin ve metafor sıklığının bulunduğu kategoridir. Ayrıca bu kategoride bulunan 20 metafor toplam metaforların %13,8’ini oluşturmaktadır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö71: Bence uzaktan eğitim “ilaç” gibidir; Çünkü her insana her ilacın etki etmediği gibi uzaktan eğitim de her öğrencinin öğrenmesine aynı şekilde etki etmemektedir.

Ö155: Bence uzaktan eğitim “köprü” gibidir; Çünkü uzaktan eğitim de köprü gibi tek sınırlı bir yoldur.

Kategori-4 (Boşa Uğraş Olan Uzaktan Eğitim)

Çalışmanın bu kategorisinde ise 27 öğrenci tarafından oluşturulan toplam 20 (%13,8) farklı metafor yer almaktadır. Bu kategoride bulunan “Televizyon Programı” 5 kez, “Bilgisayar Oyunu” metaforu da 4 kez kullanılmıştır. Geriye kalan 29 metafor ise 1’er kez tekrar etmiştir. Bunlar,

“Karadan Gemi Yürütmek, Patlak Topu Şişirmek, Elek İle Su Taşımak, Çıkılmaz Sokak, Yolun Sonu, Bozuk Televizyon, Kırık Kova, Ağustos Böceği, Yanlış Verilen Karar, Telefon, Kan Emici Böcek, Kelebek Etkisi, Sistem, Çınar, Mekân Değiştirmek, YouTube, Televizyon İzlemek, Televizyon” şeklinde yer almaktadır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö27: Bence uzaktan eğitim “bilgisayar oyunu” gibidir; Çünkü her ne kadar başında da dursan verim alamadığın bir etkinliktir.

Ö174: Bence uzaktan eğitim “elek su taşımaya” benzer; Çünkü eğitim veriliyormuş gibi görülse de yeterli ve verimli bir süre yaşandığını düşünmüyorum.

Kategori-5 (Eksikler Barındıran Uzaktan Eğitim)

Bu kategoride 21 öğrenci tarafından kullanılan 18 (%12,4) metafor bulunmaktadır. Kategoride yer alan metaforların frekans sıklıkları ise şöyledir: “Tuzsuz Yemek, Yapıksız Ağaç, Boş Şişe” 2’şer kez kullanılırken; kategoride yer alan 15 metafor “Pişmemiş Yemek, Boş Kap, Sessiz Sinema, İnternetsiz Telefon, Koşu Bandı, Temelsiz Bina, Prototip, Demokrasi, Hızlandırılmış Eğitim, Uzaktan Bakmak, Gençliğe Özlem, Uzak Mesafe İlişkisi, Deplasmanda Maç, Uzaktan Sevmek, Aya Bakmak” ise 1’er kez kullanılmıştır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö29: Bence uzaktan eğitim “internetsiz telefon” gibidir; Çünkü internet olmadan akıllı telefonun bir işlevi kalmıyor.

Ö129: Bence uzaktan eğitim “demokrasiye” benzer; Çünkü varlığından söz edilir ama yaşamak mümkün değildir.

Kategori-6 (Bilinmezlik Barındıran Uzaktan Eğitim)

Araştırmanın beşinci kategorisi olan “Bilinmezlik Barındıran Uzaktan Eğitim” 16 öğrenci tarafından üretilen 15 (%10,3) farklı metaforu kapsamaktadır. Bu kategoride bulunan “sabır taşı” 2 kez; geriye kalan 14 metafor ise “Okunmamış Kitap, Gri Bir Renk, Hesap Makinesi, Not Defteri, Şans, Çevirmen, Kara Kutu, Gökyüzü, Yabancı Dil, Kapısı Belli Olmayan Anahtar, Bulanık Su, Kutu, Altın, Karışık Turşu” 1’er kez tekrar etmiştir. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö36: Bence uzaktan eğitim “yabancı dil” gibidir; Çünkü sağlıklı iletişim kurulamaz ve sürekli olarak yanlış anlaşılmalara sebep olur.

Ö54: Bence uzaktan eğitim “bulanık su” gibidir; Çünkü bulanık su gibi net ve anlaşılır değil.

Kategori-7 (Uğraştırıcı Olan Uzaktan Eğitim)

“Uğraştırıcı Olan Uzaktan Eğitim” kategorisinde 11 öğrenci tarafından üretilen 11 (%7,6) metafor yer almaktadır. Metaforların frekans sıklıkları incelendiğinde ise bu kategoride yer alan tüm metaforların “İmkânsızlığı Başarmak, Matematik Ders Kitabı, Harita, Sırat Köprüsü, Bilgisayar Sunumu, Yaramaz Çocuk, Çiçek, Ağaç, Yemek Yapmak, Devre, Pamuk Şeker” 1’er kez kullanıldığı anlaşılmaktadır. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö145: Bence uzaktan eğitim “sırat köprüsüne” benzer; Çünkü aşması çok zordur.

Ö164: Bence uzaktan eğitim “haritaya” benzer; Çünkü uzaktan eğitim de harita gibi karmaşık, anlaması zor ama aynı zamanda yol göstericidir.

Kategori-8 (Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim)

Araştırmanın son kategorisi olan “Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim” ise en az metafor çeşidinin yer aldığı kategoridir. Bu kategoride 13 öğrenci tarafından üretilen 7 farklı metafor (%4,8)

bulunmaktadır. Araştırmada en fazla frekans sıklığına sahip olan (6 kez) metafor “*Meyve Vermeyen Ağaç*” bu kategoride yer almaktadır. Geriye kalan metaforlar incelendiğinde ise “*Delik Kovayla Su Taşımak*” 2 kez tekrar ederken; “*Boşa Çekilen Kürek, Eski Model Bilgisayar, Mum Alevinde Su Kaynatmak, Yara Bandı, Murphy Kanunları*” metaforlarının da 1’er kez tekrar ettiği görülmektedir. Aşağıda bu kategoride yer alan metaforlardan bazıları geliştirme nedeni ile birlikte verilmiştir;

Ö44: *Bence uzaktan eğitim “mum alevinde su kaynatmaya” benzer; Çünkü uzaktan eğitim tıpkı mumun ateşinin suyu kaynattığı gibi verimsizdir.*

Ö169: *Bence uzaktan eğitim “yara bandı” gibidir; Çünkü beklenmedik zorluklarda ve aniden gelişen problemlerde, mevcut sıkıntıyı yalnızca bir süreliğine durdurur.*

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada 180 öğrenci tarafından 145 geçerli metafor üretilmiştir. Metaforlar en fazla “*Meyve Vermeyen Ağaç*(f:6); *Televizyon Programı*(f:5); *Güneş*(f:4); *Bilgisayar Oyunu*(f:4); ve *Cankurtaran*(f:3)” üzerinden yapılmıştır. Bunların dışında ise 18 metafor 2’şer kez kullanılırken, geriye kalan metaforlar ise 122 farklı kavram üzerinden yapılmıştır. Çalışmadaki bulgular incelendiğinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik düşüncelerini farklı kavramlar üzerinden benzetme yaparak belirttikleri anlaşılmaktadır. Buradan hareketle araştırmaya katılan öğrenciler düşüncelerini dile getirmede yaratıcı ve özgün oldukları görülmektedir. Ne var ki öğrencilerin metaforik ifadelerinde kullandıkları kavramlar değerlendirildiğinde ise metaforları daha çok günlük hayatta sıkça karşılaştıkları nesnelere üzerinden yaptıkları görülmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde ise katılımcıların soyut ve derinliği olmayan yüzeysel ve somut kavramlarla düşüncelerini ifade ettikleri söylenebilir. Kültürlenme açısından en son halka olan üniversitelerde katılımcıların kendilerini ifade için daha çok somut ve yakın çevrede var olan nesnelere üzerinden irtibat kurmaları kültürel atmosferin sorgulanmasını da akla getirmektedir. Bu durum üniversite öğrencilerinin hem düşünce üretme hem de düşüncelerini aktarmada yani zihinsel ve dille ilgili yaşadıkları iki boyutlu sorun olarak yorumlanabilir. Ne var ki yapılan araştırmalarda da ilkokuldan üniversiteye hatta lisansüstü eğitime kadar öğrencilerin düşünce becerilerini yeterince geliştiremediklerini bu yüzden de çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını göstermektedir (Güneş, 2012). Benzer şekilde Türkiye’de ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin yeterince iyi olmadığı ifade edilmektedir (Arıcı, 2008).

Araştırmada dikkat çeken önemli tespitlerden birisi ise öğrencilerin oluşturdukları metaforlarda kullandıkları kavramların, okudukları bölümlerle yakın ilişkili olmasıdır. Hukuk fakültesinde öğrenim gören öğrenciler daha çok hukuki terimler (sorumluluk, yanlış verilen karar vb.), tıp fakültesindeki öğrenciler tıbbi terimlerle (aranan aşı, ağrı kesici, ilaç vb.) anlatımlarını yaparken, mühendislik fakültesinde okuyan öğrenciler ise daha çok kendi alanlarıyla ilgili terimler (temelsiz bina, elektrik, yapay zekâ) üzerinden düşüncelerini dile getirmişlerdir. Bu durum bir yandan katılımcıların eğitimini aldığı alan ve mesleği benimsediklerini diğer taraftan da üniversitelerin verdikleri eğitimde belli bir başarıyı yakaladıklarını göstermesi olarak yorumlanabilir.

Araştırmanın öne çıkan kritik bulgularından biri ise üretilen metaforların büyük çoğunluğunun (f:126) olumsuz manalar taşımasıdır. Bu durum dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı memnuniyetsizlik yaşadıkları, süreçten rahatsızlık duydukları şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin ürettikleri metaforlardan hareketle pandemi sürecinde alternatif bir eğitim yolu olarak görülen ve uygulanan uzaktan eğitimin yeterli olmadığı ve eksiklikler barındırdığı söylenebilir. Benzer şekilde araştırmaya katılan öğrenciler, uzaktan aldıkları eğitim neticesinde öğrenmelerinin kalıcı olmadığını ve derslere dair zihinlerinde net fikirler oluşmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin oluşturduğu “patlak topu şişirmek, dumanlı tepe ve elek ile su taşımak gibi metaforlar bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Konuyla ilgili hem yakın zamanda hem de geçmişte yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmada elde ettiğimiz bu sonucun bir ilk olmadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde teorik olarak pek çok çalışmada uzaktan eğitimin önemi ve gerekliliği belirtilmesine karşın pratikte katılımcıların daha çok olumsuz tutum ve değerlendirmeleri bulunmaktadır (Doğan ve Tatık, 2015; Karakuş vd., 2020; Sarı ve Nayır, 2020). Erfidan (2019) araştırmasında üniversite

öğrencilerinin uzaktan eğitimin içeriğini kısmen yeterli buldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca yine aynı çalışmada öğrencilerin %50'si uzaktan eğitimi avantajlı bulmazken, %26'sının avantajlı bulunduğunu fakat %24'ünün ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Uzaktan eğitime yönelik tüm çalışmalar incelendiğinde bireylerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz düşüncelerinin altında yatan sebebin, erişim sorunları ile verilen eğitim içeriğinin beklentileri karşılamaması gelmektedir. Yine pek çok araştırmada da uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin verdiği sıcaklığı ekranlardan aktaramadığına ilişkin genel kanaat vurgulanmaktadır (Avcı ve Akdeniz, 2021; Sirem ve Baş, 2020). Ayrıca Düzakın ve Yalçınkaya (2008) uzaktan eğitimin geleneksel eğitim sistemine rakip olamayacağını ancak yüz yüze sağlanamayacağı ekstrem durumlarda alternatif olarak kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda ilgi araştırma bulgusu ile literatür birbirini desteklemektedir.

Araştırmada uzaktan eğitime ilişkin üretilen metaforların gerekçeleri titizlikle incelenerek 8 farklı kategori oluşturulmuştur. Belirlenen kategoriler içeriğine göre olumlu veya olumsuz görüşler olarak nitelendirildiğinde; 7 kategorinin olumsuz “Gerçekten ve Duygudan Uzak Olan, Sınırları Olan, Boşa Uğraş Olan, Eksikler Barındıran, Bilinmezlik Barındıran, Uğraştırıcı Olan ve Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim”; bir kategorinin ise genel olarak “Gereklik Olarak Uzaktan Eğitim,” olumlu ifadeler taşıdığı görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi uzaktan eğitime karşı öğrenci algılarının pek de iç açıcı olmadığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin geliştirdikleri metaforlara ilişkin gerekçeler detaylı incelendiğinde olumlu kategoride yer alan metaforların da tam anlamıyla benimsenmediği anlaşılmaktadır (Azı Yarar Çoğu Zarar, Dar Gün Eşyası, Açlık ve Susuzluk vb.).

Oluşturulan ilk kategorinin genel fikri uzaktan eğitimin gerçeklerden ve duygulardan uzak olduğudur. Bazı öğrencilere göre uzaktan eğitim duygusuz robotik bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Hatta öğrenciler eğitimcilerin gerçekliğini algılamakta zorlandıklarını, ders anlatan eğitimcileri robot gibi gördüklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlardan da (çalar saat, ruhsuz beden, sanal oyun ve yapay zekâ vb.) bu durum rahatlıkla anlaşılmaktadır. Alan yazın incelendiğinde de uzaktan eğitime yönelik çalışmalarda benzer sonuçlara rastlanılmaktadır (Demirbilek, Demirtaş, Han ve Atıla, 2021). Kaleli Yılmaz ve Güven, (2015) araştırmalarında uzaktan eğitimin öğrenciler tarafından duygusuz ve etkileşimsiz şeklinde algılandığı sonucuna ulaşmışlardır. Buradan hareketle yüz yüze eğitimin vermiş olduğu gerçeklik ve yaşattığı sıcak duyguların uzaktan eğitimde tam anlamıyla karşılanmadığı söylenebilir. Eğitimsen (2021) yayınladığı eğitim raporunda uzaktan eğitimin öğretmenler tarafından en çok “eksik, faydasız, verimsiz, duygusuz ve ruhsuz” olarak tanımlandığını ifade etmiştir. Yine Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp de (2016) uzaktan eğitimi, öğretmenlerin öğrencilerle göz teması kuramadıkları için duygusuz ve ruhsuz olarak tanımlamışlardır. Daniel (2020) ise araştırmasında öğrenme için yüz yüze iletişimin ve karşılıklı duygu aktarımının çok fazla etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Özetle denilebilir ki gerek eldeki çalışma ve gerekse literatüre ait pek çok bulgu birbirini destekler niteliktedir. Bu da uzaktan eğitimin önemli bir açmazı olarak değerlendirilebilir.

Uzaktan eğitime karşı olumsuz ifadelerin en keskin şekilde işlendiği kategori “boşa uğraş olan uzaktan eğitim” kategorisidir. Bu kategoride yer alan metaforların gerekçeleri incelendiğinde uzaktan eğitimin kendinden beklenileni sağlamadığı bu sebeple de araştırmaya katılan öğrenciler tarafından boş yere verilen uğraş ve harcanan zaman olarak görüldüğü saptanmıştır. Karadan gemi yürütmek, elek ile su taşımak ve çıkmaz sokak gibi metaforlar bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk'e (2017) göre de uzaktan eğitimin öğrenciler üzerinde herhangi bir ağırlık oluşturmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum uygulamalarla da pekiştirildiği görülmektedir. Durak, Çankaya ve İzmirli'de (2020) COVID-19 pandemi sürecinde Türkiye'deki üniversitelerin yaklaşık yarısında öğrencilerin derse devam durumlarının takip edildiği buna karşın diğer yarısında ise devam takibinin yapılmadığı bilgisini vermişlerdir. Bu durum ise başlı başına derse devamı önemsiz kılan ve eğitimin ciddiyetini sorgulayan bir algıyı oluşturabilecek niteliktedir. Bu açıdan söz konusu alternatif eğitim olgusunun sorgulanması ve öğrenci beklentileri doğrultusunda kurgulanması temel bir zorunluluk olarak karşımızda durmaktadır.

Belirlenen bir diğer kategori ise “eksiklikler barındıran uzaktan eğitim” olarak ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan bazı öğrenciler ürettikleri metaforlarda (tuzsuz yemek, yapraksız ağaç, boş şişe ve

internetsiz telefon vb.) uzaktan eğitimin eksiklikler barındırdığını ve etkinliğinin artırılması için bu eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Öğrenci görüşlerinden hareketle uygulamada olan uzaktan eğitimin çok verimli olmadığı bir takım sınırlılıkları olduğu yorumu yapılabilir. Avcı ve Akdeniz’de (2021) uzaktan eğitimdeki eksikliklerin giderilmemesi mevcut eğitim sisteminde önceden var olan eşitsizliklerin daha da derinleşmesine sebep olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca birçok çalışmada uzaktan eğitimin barındırdığı en büyük sınırlılıklardan birisinin de motivasyon eksikliği olduğu ifade edilmektedir. Bu çalışmada da bazı öğretmen adayları tarafından üretilen metaforların gerekçelerinde (boş şişe, karda kulaç atmak, yanlış verilen karar, kırık kova ve deplasmanda maç) uzaktan eğitimin kendilerinde motivasyon kaybı oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Alan yazın incelendiğinde yapılan pek çok çalışmada uzaktan eğitimin öğrencilerde ve öğretmenlerde motivasyon kaybına sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çilek vd., 2021; Kurt vd., 2021; Karaağaçlı, 2008; Demir, 2014). Benzer şekilde Karakuş vd., de (2020) uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerde motivasyon düşüklüğüne sebep olduğunu ve derslere karşı soğuduklarını tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin oluşturdukları metaforlardan hareketle belirlenen bir diğer kategori ise uzaktan eğitimin bilinmezlik barındırdığı yönündedir. Öğrenciler oluşturdukları metaforlara (okunmamış kitap, kara kutu, gökyüzü ve yabancı dil vb.) ilişkin gerekçelerinde bu sorunu süreç içinde sıkça yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci ifadelerine göre yalnızca kendilerinin yaşamadıklarını aynı zamanda akademisyenlerin de uzaktan eğitim sistemine yönelik bilinmezlikler yaşadığı anlaşılmaktadır. Hatta süreç içerisinde uzaktan eğitimin yürütüldüğü aracı programlar hakkında net bilgi ve bilgilendirilmenin olmadığı, deneme yanılma yöntemiyle öğrenildiği geliştirilen metaforlar aracılığıyla (kapısı belli olmayan anahtar, hesap makinesi, not defteri) belirtilmektedir. Bu durumda başlı başına metaforik kategoriye teyit eder niteliktedir. Ayrıca uzaktan eğitimin bu yönü eğitimcilerin mesleklerine ilişkin görevlerini uygulamada da ciddi bir engel teşkil etmektedir. Yüz yüze eğitimlerde eğitimciler yalnız uzmanı olduğu dersi anlatırken, ekrandan verdikleri eğitimlerde ise ders anlatmanın yanı sıra teknik sistemin kontrolünü de sağlamak zorunda kalmaktadırlar. Fakat burada ilginç olan kısım ise çoğu eğitimcinin teknik bilgi ve donanıma sahip olmadan, denemelerle süreci yönetmeye çalışmalarıdır. Ancak bu şekilde yapılan eğitimlerin pek fazla etkili olmadığı düşünülmektedir (Karadağ ve Yücel, 2020; Trikoilis ve Papanastasiou, 2020). Valentine (2002) eğitimcilerin uzaktan eğitim teknolojilerini bilmeden verdikleri eğitimin pek fazla faydasının olmadığını ve bu durumun eğitimin kalitesini olumsuz olarak etkilediğini ifade etmiştir. Bakioğlu ve Çevik (2020) araştırmalarında birçok eğitimcinin kendilerini uzaktan eğitime karşı yetersiz hissettiklerini bulgularken, Akgül ve Oran (2020) ise öğretmenlere uzaktan eğitime yönelik dijital materyallerin hazırlanmasına ve bilgi teknolojilerini kullanmalarına ilişkin hizmet içi eğitimlerin verilmesini önermişlerdir. Asandaş ve Hacıcaferoğlu (2021) salgın süreci ile ilk kez karşılaşan eğitimcilerin hem uzaktan eğitime hem de bu eğitim için gerekli materyal hazırlamaya karşı yetersiz olduklarını ve bu yetersizliklerini ders sürecine yansıtıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Durak, Çankaya ve İzmirli de (2020) araştırmalarında akademisyenlerin yaklaşık üçte birinin uzaktan eğitime hazır olmadıklarını saptamışlardır. Sarı ve Nayır (2020) ise eğitimcilerin uzaktan eğitime yönelik teknolojik yetersizliklerinin süreçte karşılaşılabilecek en büyük sorun olacağına dikkat çekmişlerdir. Öte yandan uzaktan eğitime yönelik saptanan bu durum yalnızca Türkiye’ye mahsus olmayıp, pek çok farklı ülkede karşılaşılan ortak problemler arasında yer almaktadır. (Bokayev, Torebekova, Devletbayeva ve Zhakypova, 2021). Bu açıdan eğitimcilerin teknolojik becerilerini geliştirmek adına bir dizi tedbirlerin alınması yararlı olacaktır (Huber ve Helm, 2020). Konunun önemini kavrayan bazı üniversiteler ise öğretim elamanlarının çevrimiçi öğretim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitsel çalışmaları çok daha önceden başlattığı da görülmektedir (İzmirli ve Kırmacı, 2017).

Araştırmaya katılan bazı öğrenciler ise uzaktan eğitimin pek çok konuda uğraştırıcı olduğunu, kendilerini ve akademisyenleri bunaltma noktasına getirdiğini belirtmişlerdir (yaramaz çocuk, yemek yapmak, imkânsızlığı başarmak gibi metaforlar). Uzaktan eğitimin uğraştırıcılığının farklı sebepleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden birisi de bilişim teknolojileri okuryazarlığındaki yetersizliklerdir (Can, 2020). Ancak ders esnasında yaşanan teknik sorunlar uzaktan eğitimi uğraştırıcı yapan bir diğer sebeptir. Öğrencilerin gerekçeleri (sessiz sinema, sırat köprüsü, dumanlı tepe, buzlu yol) okunduğunda sorunların derslere bağlanma sırasında başlayıp ders esnasında da devam ettiği anlaşılmaktadır. Derste kopuklukların yaşanması, seslerin yankılanması veya sistemin donması başlıca uğraştırıcı sorunlardan

olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulguların literatürdeki ilgili çalışmaların bulgularıyla benzer olduğu görülmektedir. Karakuş vd. de (2020) çalışmalarında uzaktan eğitimde en çok yaşanan sıkıntının teknik aksaklıklardan kaynaklandığı sonucuna ulaşmışlardır (Çilek vd., 2021; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015; Karaağaçlı, 2008). Öğrenciler teknik aksaklıklardan dolayı ya derse girememekte ya da dersin tamamını takip edememekteler. Teknik sorunların sebepleri incelendiğinde ise alt yapı yetersizliği ve internetten kaynaklı sorunlarla karşılaşmaktadır (Altıntaş Yüksel, 2021; Özgöl vd., 2017). Öğrenciler üniversitenin veya kendi buldukları bölgelerin alt yapı yetersizliğinden dolayı derslere katılabilmek için büyük uğraşlar verdiklerini ifade etmektedirler. Uzaktan eğitime karşı alt yapı olarak hazırlıklı olmayan üniversiteler süreçte çok zorlanırken, daha önceden hem alt yapılarına hem de personel eğitimlerine yatırım yapan üniversiteler ise süreci zorlanmadan başarılı bir şekilde atlatacaklardır (Durak vd., 2020). Buradan da anlaşılacağı gibi eğitimin her kademesi için beklenmedik durumlara karşı planların geliştirilmesi hem eğitimin kesintiye uğramasını engelleyecek hem de eğitim altyapılarına olan güveni arttıracaktır (UNESCO, 2020a). Ancak öğrencilerin kullanacağı internet altyapıları üniversitelerin sorumluluk alanının dışındadır. İnternette kaynaklı sorunlar ise ilgili merciler tarafından giderilmesi beklenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu internetin uzaktan eğitimdeki en büyük problemlerden biri olduğunu ifade etmektedir. Üretilen metaforlardan hareketle internet maliyetleri ve hızlarının eğitime gölge düşürdüğü anlaşılmaktadır. Bazı öğrenciler metaforlar (kan emici böcek, internetsiz telefon, tekerlekli sandalye) aracılığıyla internet paketlerinin yetersiz olduğunu ve var olan internetin ise yeterince hızlı olmadığını dile getirmekteler. Alan yazın incelendiğinde çalışmaların pek çoğunda uzaktan eğitime ilişkin internetten kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır (Altıntaş Yüksel, 2021; Can, 2020; Durak vd., 2020; Kurt vd., 2021). İnternette ilgili yaşanan hız problemi Türkiye'nin çözüm üretmesi gereken ciddi sorunlarından biridir. 2020 yılının eylül ayı verilerine göre Türkiye, internet hızı sıralamasında 175 ülke arasında 101'nci sırada yer almaktadır (Amerikaninsesi.com, 2020). Bu durum Türkiye'nin internet hızı bakımından kötü bir karneye sahip olduğunu göstermektedir. Uzaktan eğitimin niteliğini düşüren etkenlerinden birisi de kuşkusuz internetin hızı ve kalitesidir. Bu açıdan Türkiye'nin yüksek hızlı internet erişimi sağlaması, eğitim adına atılacak önemli adımlardan biridir. Artık hızlı internet ve teknolojik donanımlar lüks değil ihtiyaç olmuştur. Ayrıca internetin öğrenciler tarafından maliyet gerektirmesi uzaktan eğitimin eşitsizlikleri körüklemesi olarak değerlendirilebilir. Alan yazında yer alan bazı araştırmalarda uzaktan eğitimin fırsat eşitsizliğine sebep olduğu anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili en net ifade ise *"Pandemiyle beraber insanlar maske takmaya başlamış, ancak acı bir deneyimle yetersiz eğitim sisteminin, eşitsizliğin ve küreselleşmenin maskesi düşmüştür"* şeklinde yapılmıştır (Bozkurt, 2020). Bu sebepten ötürü çoğu öğrenci derslere katılamamaktadır (Daniel, 2020; Karakuş vd., 2020). Yaşanılan eşitsizliklerin ortadan kalkması için alt yapının kuvvetlendirilmesi, bireylere erişim imkânı sağlanması ve bireylerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Öztürk, 2005). Bu kapsamda UNESCO'da (2020b) maddi imkânsızlıklar içinde olan çocuklara, eğitime erişim için cihaz temini ve internet desteğinin verilmesini gündeme getirmektedir.

Belirlenen kategorilerden birisi de uzaktan eğitimin verimsiz olduğudur. Çalışmaya katılan öğrenciler uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre verimsiz olduğunu, dijital ekranlardan yapılan öğretimin yüz yüze eğitimin yerini tutmadığını belirtmişlerdir. "Boşa çekilen kürek, delik kovayla su taşımak, meyve vermeyen ağaç" gibi metaforlar bu durum için örnek olarak gösterilebilir. Alan yazın incelendiğinde birçok çalışmanın uzaktan eğitim sürecini verimsiz olarak nitelendirdikleri görülmektedir (Altıntaş Yüksel, 2021; Koç, 2021; Kurt vd., 2021; Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu [TEDMEM], 2020). Araştırmaya katılan öğrencilerden bir kısmı uygulama derslerinin ağırlıklı olduğu bölümlerde öğrenim görmekteler. Bu sebeple bazı öğrenciler öğrenim gördükleri bölümleri münasebeti ile teorik bilgilerden çok uygulamaya ihtiyaç duyduklarını ürettikleri metaforların gerekçelerinde belirtmişlerdir. Ancak uzaktan eğitimin olumsuz taraflarından biri de öğrenilen teorik bilgilerin uygulamalı olarak pekiştirilmemesidir. Verilen teorik bilgilerin uygulamalarla pekiştirilmemesi eğitim sürecinin öğrenciler tarafından verimsiz olarak algılanmasına sebep olmaktadır. Süreç boyunca yalnızca teorik bilgilerin verilmesi ya da eğitimde teorik bilgilere bağlı kalınması öğrencilerin anlamlı öğrenmelerini zorlaştırmakta ve mesleki beceri kazanmalarını engellemektedir. Uzaktan eğitimde işlenen derslerin pekiştirilmesi adına uygulamaya dönük çeşitli

ödev ve çalışmaların da verilmesi gerekmektedir (Daniel, 2020). Öğrenciler karşılaştıkları yeni bilgileri pekiştiremedikleri zaman öğrenmeye karşı aşırı kaygılı olmaktadır. Uzaktan eğitim ise öğrenmeye karşı kaygıları gidermede yeterli olmadığı gibi tam aksine artırabilmektedir. Ayrıca bazı öğrenciler karşılaştıkları yeni bilgileri zihinlerinde anlamlandırabilmeleri ve öğrenmeyi kalıcı hale getirebilmeleri için uygulamalara dönük pekiştirmelere ihtiyaç duymaktalar (Valentine, 2002). Erkoca (2021) ise uzaktan eğitimin sahip olduğu dezavantajların kaldırılmasıyla sistemin daha da verimli hale gelebileceğini ifade etmiştir.

Araştırmada öğrencilerin ürettikleri metaforlardan hareketle belirlenen son kategori ise “gereklilik olarak uzaktan eğitim”dir. Bu kategoride yer alan metaforlar diğer kategorideki metaforlara nazaran olumlu ifadeler taşımaktadır. Bazı öğrencilere göre uzaktan eğitim öğrenim sürecinin aksamaması için bir tercih değil gerekliliktir. COVID-19 pandemisinden dolayı okulların geçici olarak kapanması eğitimi bilinmezliğe sürüklemiştir. Bazı öğrenciler ürettikleri metaforlara dair gerekçelerinde, uzaktan eğitimi “karanlığı yok eden ışık” olarak tanımlamaktadır. Literatürde yer alan bazı çalışmalar ise öğrencilerin düşünceleri ile örtüşmektedir (Doğan ve Tatık, 2015; Umurhan, 2014). Kaleli Yılmaz ve Güven (2015) araştırmasında uzaktan eğitimin öğrencilere zaman, mekân gibi konularda fırsat eşitliği sunduğu gerekçesiyle öğrenciler tarafından olumlu olarak algılandığını belirtmişlerdir. Ayrıca Çilek vd. (2021); Karaağaçlı (2008); Kurt vd. (2021) de uzaktan eğitimin pek çok öğrenciye zaman, mekân gibi konularda fayda sağladığını ifade etmişlerdir. Benzer olarak Umurhan’a (2014) göre de uzaktan eğitim derslere ulaşamayan kitleler için imkân sağlama, öğrencilere mekân bağımsızlığı sunma ve derslere esneklik katma gibi avantajlara sahiptir. Bazı araştırmalar ise uzaktan eğitime ilişkin olumsuz yorumların sebebinin bilgi eksikliklerinden kaynaklandığını bulgulamaktadır. Nitekim Karalı, Aydemir, Coşanay ve Şen’in (2020) yaptığı araştırmada da uzaktan eğitimde yaşanan sorunların temelinde bilgi eksikliği yattığını dile getirmişlerdir. Bireylerin uzaktan eğitime yönelik bilgilerinin artması tutumlarını da olumlu yönde etkileyecektir. Bu sebeple bireylerin uzaktan eğitim hakkında bilgilendirilmesi sürecin verimli devam etmesi açısından önemlidir (Ağır, 2007; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015).

Özetle söyleyecek olursak araştırma kapsamında 145 geçerli metafor üretilmiştir. Üretilen metaforların %70 gibi büyük bir çoğunluğunun olumsuz ifadeler olduğu saptanmıştır. Geliştirilen metaforlar ise “Gereklilik Olan Uzaktan Eğitim”, “Gerçekten ve Duygudan Uzak Olan Uzaktan Eğitim”, “Sınırları Olan Uzaktan Eğitim”, “Boşa Uğraş Olan Uzaktan Eğitim”, “Eksikler Barındıran Uzaktan Eğitim”, “Bilinmezlik Barındıran Uzaktan Eğitim”, “Uğraş gerektiren Uzaktan Eğitim” ile “Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim” adı altında 8 kategoriye dağıldığı bu kategorilerden en fazla metaforu kapsayanın “Gereklilik Olan Uzaktan Eğitim”, en az metafor çeşidine sahip olanın ise “Verimsiz Olan Uzaktan Eğitim” kategorisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca belirlenen kategorilerin yedisi olumsuz biri ise olumlu nitelik taşımaktadır. Bu da araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim kavramına ilişkin olumsuz bir algıya sahip olduklarını benzer olarak söz konusu eğitim uygulamalarına yönelik görüşlerinin de olumsuz olduğunu düşündürmektedir. Bu kapsamda farklı eğitim tür ve kademelerinde de benzer çalışmalar yapılarak daha nesnel sonuçlar elde edilebilir.

Yazarların Katkı Oranı

Bu makaleye birinci yazarın %50, ikinci yazarın %50 oranda katkısı vardır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada çıkar çatışması teşkil edebilecek bir durum yoktur.

Açıklama: Bu çalışma 23-29 Ağustos 2022 tarihleri arasında, Uluslararası Profesyonel Eğitim Konferansında (IPEC) sunulan sözlü bildiri temel alınarak oluşturulmuştur.

Kaynaklar

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Akgül, G. ve Oran, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 15-37.
- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 57, 291-303. doi: 10.7816/ulakbilge-09-57-11.
- Amerikaninnesi, (2020). *Türkiye İnternet Hızında 175 Ülke Arasında 101'inci Sırada*. <https://www.amerikaninnesi.com/a/turkiye-internet-hizinda-175-ulke-arasinda-101-inci-sirada/5628354.html> adresinden 21.06.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Arıcı, A. F. (2008). Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım hataları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 209-220.
- Asandaş, N. ve Hacıcaferoğlu, S. (2021). Koronavirüs (Covid-19) döneminde uzaktan eğitim süreci. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 213-223.
- Atık, A. D. (2020). Fen bilimleri öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı: Bir metafor analizi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 148-170.
- Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi (USBED)*, 3(4), 117-154.
- Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Bokayev, B., Torebekova, Z., Davletbayeva, Z. and Zhakypova, F. (2021). Distance learning in Kazakhstan: Estimating parents' satisfaction of educational quality during the Covid-19 pandemic. *Technology, Pedagogy and Education*, 30(1), 25-37.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, AUAD*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, AUAD*, 6(3), 112-142.
- Buheji, M. and Ahmed, D. (2020). *Foresight of Coronavirus (COVID-19) opportunitiesfor a better world*. Retrieved from <https://doi.org/10.5923/j.economics.20201002.05> in 21.03.2021.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (22. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, AUAD*, 6(2), 11-53.

- Cantürk, G. ve Cantürk, A. (2021). İngilizce öğretmenlerinin Covid-19 küresel salgını sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerinin metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 3(1), 1-38.
- Clark, J. T. (2020). *Distance education*. Clinical Engineering Handbook içinde (ss. 410-415). Editör: Ernesto Iadanza. Floransa-İtalya: Academic Press.
- Çilek, A., Uçan, A. ve Ermiş, M. (2021). Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turan: Stratejik Araştırmalar Merkezi*. 13(49), 308-323.
- Çivril, H., Aruğaslan, E. ve Özaydın Özkara, B. (2018). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları: Bir metafor analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 39-59.
- Daniel, S. J. (2020). *Education and the COVID-19 pandemic*. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11125-020-09464-3> in 21.03.2021.
- Dayı, E., Açıkgöz, G. ve Elçi, A. N. (2020). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 95-122.
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.
- Demirbilek, N., Demirtaş, H., Han, F. and Atila, F. (2021). Distance education concept from school admin is trator and teachers' perspective, *InonuUniversityJournal of the Faculty of Education*, 22(1), 446-470. DOI: 10.17679/inuefd.827706.
- Dinçer, S. (9-11 Şubat 2006). *Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış*. Akademik Bilgi ve İletişim Konferansı, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Doğan, S. ve Tatık, R. Ş. (2015). Marmara Üniversitesi uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci görüşleriyle değerlendirilmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(1), 247-261.
- Draaisma, D. (2007). *Bellek metaforları: Zihinle ilgili fikirlerin tarihi* [Metaphors of memory: A history of ideas about the mind] (3. baskı). (G. Koca, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Durak, G., Çankaya, S. ve İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 14(1), 787-809.
- Düzakın, E. ve Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve çukurova üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 225-244.
- Eğitimsen (2021). *Araştırmamızın ilk sonuçları: Eğitim Sen uzaktan eğitime yakından bakıyor!* <https://egitimsen.org.tr/arastirmamizin-ilk-sonuclari-egitim-sen-uzaktan-egitime-yakindan-bakiyor/> adresinden 09.04.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Elcil, Ş. ve Şahiner, D. (2014). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6(1), 21-33.
- Erfidan, A. (2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir Üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

- Erkoca, M.C. (2021) Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi-bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAD)*, 7(1), 148-163.
- Güneş, F. (2012). Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirme. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 32, 127-146.
- Gürer, M., Tekinarsan, E. ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(1), 47-78. DOI: 10.17569/tojqi.74876.
- Huber, S. G. and Helm, C. (2020). *COVID-19 and schooling: evaluation, assessment and accountability in times of crises—reacting quickly to explore key issues for policy, practice and research with the school barometer* <https://doi.org/10.1007/s11092-020-09322-y> adresinden 18.06.2021 tarihinde erişilmiştir.
- İzmirli, S. ve Kırmacı, Ö. (2017). Developing online teaching competencies of educators in Turkey. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(22), 38-52.
- Kaleli Yılmaz, G. ve Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.
- Karaağaçlı, M. (2008). İnternet teknolojileri destekli uzaktan eğitimde sosyal kazanımlar gereksinimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 63-73.
- Karadağ, E. ve Yücel, C. (2020). Yeni tip korona virüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: Lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 181-192. doi:10.2399/yod.20.730688.
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö. Esendemir, N. ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 19, 220-241. DOI: 10.29000/rumelide.752297.
- Karalı, Y., Aydemir, H., Coşanay, G. ve Şen, M. (2020). Pandemi döneminde uzaktan eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin veli ve öğrenci görüşleri. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 4(7), 70-84.
- Koç, E. S. (2021). İlkokul öğretim programlarının COVID-19 sonrası yaygınlaşan uzaktan eğitime uygunluğunun incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal*, 7(81), 24-36.
- Kurt, K., Kandemir, M. A. ve Çelik, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 88-103.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and Images of Classrooms, *Kappa delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Miks, J. and McIlwaine, J. (2020). *Keeping the world's children learning through COVID-19. Research report, UNICEF.* https://www.unicef.org/coronav_rus/keep_ng-worlds-ch_ldrenlearn_ng-through-cov_d-19 adresinden 09.06.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Miles, M.B. and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Özgöl, M., Sarıkaya, İ. ve Öztürk, M. (2017). Örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 294-304.

- Öztürk, L. (2005). Türkiye’de dijital eşitsizlik: TÜBİTAK-BİLTEN anketleri üzerine bir değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24, 111-131.
- Sarı, T. ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975.
- Sezer, E. (2003). Dilde ve edebiyatta yol metaforu. *Kitaplık Dergisi*, 65, 88-92.
- Sirem, Ö. ve Baş, Ö. (2020). Okuma güçlüğü olan ilkökul öğrencilerinin Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri. *Turkish Studies*, 15(4), 993-1009.
- Şahin İzmirli, Ö. Ş. ve Mısırlı, Z. A. (2018). *Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları*. Uluslararası Necetibey Eğitim ve Sosyal Araştırmaları Kongresi (26-28 Ekim). Balıkesir. 471-479.
- Taş, O. (2017). *İletişim, medya ve kültür: Anahtar kavramlar*. Ankara: Ütopya.
- Toker Gökçe, A. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 1-12.
- Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu (TEDMEM). (2020). *COVID-19 salgınında öğrenmenin sürdürülmesi*. <https://tedmem.org/covid19/covid-19-salgininda-ogrenmenin-surdurulmesi> adresinden 03.04.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Trikoilis, D. and Papanastasiou, E. C. (2020). The potential of research for professional development in isolated setting sduring the Covid-19 crisis and beyond. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28(2), 295-300. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1257131>.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2020). *Güncel Türkçe Sözlük*, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 01.05.2021.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2020a). *UNESCO’s support: Educational responseto COVID-19*. Retrieved from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> in 07.05.2021.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2020b). *COVID-19: 10 Recommendationsto plan distance learning solutions*. Retrieved from <https://en.unesco.org/news/covid-19-10-recommendations-plan-distance-learning> solutions in 05.01.2021.
- Valentine, D. (2002, October 9). Distancelearning: Promises, problems, andpossibilities. *Online Journal of Distance Learning Administration*. Retrieved from <https://www.westga.edu/~distance/ojdla/fall153/valentine53.html> in 03.04.2021.
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (2020). *Coronavirus disease (COVID-19) pandemic*. Retrieved from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> in 06.05.2021.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, G. K. ve Güven B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computerand Mathematics Education*, 6(2), 299-322.

Extended Abstract

Introduction

The COVID-19 virus, which first appeared in Wuhan, China in December 2019, has also been recorded as the biggest crisis and problem encountered in modern times. Due to the rapid spread of the COVID-19 virus and causing intense deaths, it was declared a global pandemic by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020. The pandemic process has changed the social, cultural and economic life in Turkey as well as in the world, and has had a profound impact on education as in other areas of life. While schools were temporarily closed in most countries due to the epidemic, an alternative education practice under the name of distance education, which was applied for the first time at a mass level, was continued. In order to continue the education of students who are away from school in Turkey, it has been tried to continue education activities remotely by making use of technology. Distance Learning; It can be defined as a teaching activity where there is no physical interaction with the use of tools such as television, tablet, computer. This educational practice, whose history is not very old, has been applied as the most effective and only way to meet the education needs of the school age population during the pandemic process. The main purpose of this study is to try to determine the perceptions of university students towards the concept of distance education through metaphors. In this context, answers to the following research questions were sought:

1. What are the metaphors that university students create about the concept of distance education?
2. What are the positive or negative metaphors that university students create about the concept of distance education?
3. What are the analogy aspects of the metaphors created by university students about the phenomenon of distance education?

Method

In order to achieve this aim, the study was carried out using the phenomenology technique, which is one of the qualitative data collection techniques. The universe of the research consists of undergraduate students studying at Kırıkkale University in the 2019-2020 academic year. The research data were collected with a form consisting of a single question, which requires filling in the blanks in order to reveal the perceptions about the concept of "distance education". In the analysis of the data, the data obtained by using the descriptive analysis technique are given in tables by taking the percentage and frequency values. For this study, Kırıkkale University Social and Human Sciences Research Ethics Committee was applied and the necessary ethics committee approval was obtained with the date 08.02.2021 and session number 01. In addition, the necessary information was given to the participants before the interview and their consent was obtained.

Findings

In the study, 180 students produced 145 valid metaphors for the concept of distance education. When the number of metaphors produced is compared with the number of students participating in the research, it can be said that the meaning world of the students for the concept of distance education is wide. When the metaphors created by the students participating in the research are examined, it is seen that the most comparisons regarding the concept of "distance education" are made through the concepts of "The Tree That Doesn't Bear Fruit (6), The Television Program (5), The Computer Game (4), The Sun (4), and The Lifeguard (3)". On the other hand, it was determined that 70% of the metaphors produced were negative expressions. In addition, the metaphors developed are called "Distance Education as Necessity, Distance Education Far from Real and Emotional, Distance Education with Limits, Distance Education with Effort, Distance Education with Deficiencies, Distance Education with Uncertainty, Distance Education Requiring Effort and Ineffective Distance

Education". It has been concluded that "Required Distance Education" includes the most metaphors, and "Inefficient Distance Education" category has the least metaphor types.

Conclusion, Discussion and Recommendations

When the findings in the study are examined, it is understood that university students express their thoughts on distance education by making analogies over different concepts. From this point of view, it can be said that the students participating in the research are creative and original in expressing their thoughts. However, when the concepts used by the students in their metaphorical expressions are evaluated, it is seen that they make metaphors mostly on the objects they encounter frequently in daily life. When evaluated from this aspect, it can be said that the participants express their thoughts with superficial and concrete concepts that are abstract and lacking depth. In universities, which are the last link in terms of acculturation, the fact that the participants communicate through more concrete and nearby objects for self-expression also brings to mind the questioning of the cultural atmosphere. This situation can be interpreted as a two-dimensional problem that university students experience both in producing thoughts and in conveying their thoughts, that is, in mental and language. However, studies show that students cannot develop their thinking skills sufficiently from primary school to university and even graduate education, and therefore they encounter various difficulties (Güneş, 2012). Similarly, it is stated that the written expression skills of primary, secondary, high school and university students in Turkey are not good enough (Arıcı, 2008).

One of the prominent critical findings of the research is that most of the metaphors produced have negative meanings. Considering this situation, it can be interpreted that university students experience dissatisfaction with distance education and feel uncomfortable with the process. When both recent and past studies on the subject are examined, it is seen that this result we have obtained in the research is not a first. When the literature is examined, although the importance and necessity of distance education is stated in many studies in theory, there are more negative attitudes and evaluations of the participants in practice (Doğan and Tatık, 2015; Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir and Bayraktar, 2020; Sarı and Nayır, 2020). The negativities experienced in education during the pandemic process should be seen as an opportunity to move away from the monotony and mediocrity that has occurred in the education system over the years, and to restructure the education system, and radical reforms should be made in education (Bozkurt, 2020; Sarı and Nayır, 2020). The most correct suggestion that can be made in this study would be to open schools as soon as possible and start face-to-face education. Distance education alone is not a sufficient system to meet the education needs of a country at all levels. However, it is a good system that can be used both to support face-to-face education and in extraordinary situations. Therefore, it is recommended to plan distance education correctly and improve the infrastructure. As a requirement of equal opportunity, financial aid should be provided and necessary tools should be provided so that all students in all types and levels of education can access distance education.